

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 1169

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 9 decembrie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE		
289.	— Lege pentru declararea zilei de 15 mai ca Ziua națională a pictorului Nicolae Grigorescu	2
1.280.	— Decret privind promulgarea Legii pentru declararea zilei de 15 mai ca Ziua națională a pictorului Nicolae Grigorescu.....	2
★		
1.282.	— Decret privind înaintarea în gradul de general-maior cu două stele, la trecerea în rezervă, a unui general de brigadă cu o stea din Ministerul Apărării Naționale	3
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 612 din 30 septembrie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 raportat la cele ale art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ale art. 288 alin. (1) și ale art. 289 alin. (6) din Legea educației naționale nr. 1/2011	3–8

LEGI ȘI DECRETE**PARLAMENTUL ROMÂNIEI****CAMERA DEPUTAȚILOR****SENATUL****LEGE****pentru declararea zilei de 15 mai
ca Ziua națională a pictorului Nicolae Grigorescu**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. — Se declară ziua de 15 mai ca Ziua națională a pictorului Nicolae Grigorescu.

Art. 2. — Muzeele și colecțiile publice, autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile publice subordonate acestora pot organiza sau sprijini logistic și material manifestări cultural-artistice dedicate zilei naționale prevăzute la art. 1, expoziții în țară și străinătate, comunicări științifice, editarea și publicarea de carte de specialitate dedicată artei naționale, producerea și difuzarea de filme dedicate artei naționale, în limita alocațiilor bugetare aprobate.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI
DEPUTAȚILOR,
SORIN MIHAI GRINDEANU

PREȘEDINTELE SENATULUI
ANCA DANA DRAGU

București, 9 decembrie 2021.
Nr. 289.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET****privind promulgarea Legii pentru declararea zilei de 15 mai
ca Ziua națională a pictorului Nicolae Grigorescu**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru declararea zilei de 15 mai ca Ziua națională a pictorului Nicolae Grigorescu și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 9 decembrie 2021.
Nr. 1.280.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

**privind înaintarea în gradul de general-maior cu două stele,
la trecerea în rezervă, a unui general de brigadă cu o stea
din Ministerul Apărării Naționale**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. b) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările ulterioare, precum și ale Legii nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere propunerea ministrului apărării naționale și Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 169/2021,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — La data de 10 decembrie 2021, doamna general de brigadă cu o stea *Cristea Pandele* Paula se înaintează în gradul de general-maior cu două stele și trece în rezervă cu noul grad.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

**În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.**

PRIM-MINISTRU
NICOLAE-IONEL CIUCĂ

București, 9 decembrie 2021.
Nr. 1.282.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 612

din 30 septembrie 2021

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1)
din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 raportat la cele ale art. 254 alin. (1)
din Codul de procedură civilă, ale art. 288 alin. (1) și ale art. 289 alin. (6)
din Legea educației naționale nr. 1/2011**

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Cristina Titirișcă	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 28 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 prin raportare la cele ale art. 254

alin. (1) din Codul de procedură civilă, ale art. 288 alin. (1) și ale art. 289 alin. (6) din Legea educației naționale nr. 1/2011, excepție ridicată de Eugenia Florescu în Dosarul nr. 1.678/85/2016 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția de contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.128D/2018.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că autoarea excepției de neconstituționalitate a depus la dosar un înscris în sensul admiterii excepției de neconstituționalitate, solicitând și judecarea în lipsă. De asemenea, partea Ilie Rotariu a depus la dosar un înscris în sensul respingerii, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, în principal, ca inadmisibilă, având în vedere că se pune în discuție o problemă de interpretare și aplicare a legii, și, în subsidiar, ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 18 iunie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 1.678/85/2016, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 prin raportare la prevederile art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ale art. 288 alin. (1) și ale art. 289 alin. (6) din Legea educației naționale nr. 1/2011.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Eugenia Florescu într-o cauză în contencios administrativ având ca obiect soluționarea unei cereri în anularea unui înscris adoptat de o instituție de învățământ superior, aflată în calea de atac a recursului.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată, în esență, că sancțiunea procedurală a decăderii din dreptul de a propune administrarea de probe instituită de Codul de procedură civilă nu este compatibilă cu specificul contenciosului administrativ, întrucât nu este respectat principiul egalității de arme, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil în sensul art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

7. În ceea ce privește dispozițiile art. 288 alin. (1) din Legea nr. 1/2011 se susține că acestea sunt neconstituționale în măsura în care se interpretează în sensul că pot fi utilizate succesiv contracte de muncă pe durată determinată pentru activități didactice permanente, iar în locul stabilirii și plății drepturilor salariale cuvenite legal prin raportare la funcția didactică, la vechimea în învățământul superior și la alte criterii legale, se stabilesc tarife inferioare, umiltoare, ca și cum s-ar fi prestat o activitate temporară, „cu ora”. Totodată, textul nu stabilește în mod clar faptul că, în cazul în care activitățile didactice formează o normă didactică, drepturile bănești trebuie calculate la nivelul unei norme, iar dacă activitățile formează o fracțiune de normă, drepturile bănești se calculează raportat la numărul de ore. Neclaritatea acestui text legal a determinat aplicarea de tratamente discriminatorii, întrucât a permis ca, prin metodologia și alte acte administrative, Senatul universității să stabilească remunerații cu mult sub nivelul legal, deși fondurile bănești cu titlu de salarii pentru cadrele didactice sunt alocate de la bugetul statului la nivelul normelor didactice înscrise în statele de personal didactic și funcțiuni aprobate de Ministerul Educației.

8. Referitor la prevederile art. 289 alin. (6) din Legea nr. 1/2011 se arată că acestea sunt neconstituționale în măsura în care li se permite universităților să emită acte normative denumite „metodologii”, fără a fi stabilită în mod clar interdicția ca prin aceste metodologii să se legifereze prin măsuri contrare legii. În conținutul Legii educației naționale nr. 1/2011 nu se regăsește definiția noțiunii de „metodologie”, astfel că la nivelul organismelor universității și al unor instanțe judecătorești s-a înregistrat un refuz sistematic de a analiza conformitatea strictă a acestor metodologii cu Legea nr. 1/2011, cu legislația națională și europeană, cu jurisprudența instanțelor naționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, ajungându-se la situația ca, în prezența criteriilor obiective prevăzute de lege, angajatorul să aplice un tratament juridic inferior cadrelor didactice titulare, pretextând că nu au o

anumită calitate socioprofesională, pe care legea nu o cere, dar care este stabilită potrivit liberei voințe a unor funcționari ai angajatorului.

9. Totodată, se mai susține că art. 289 alin. (6) din Legea nr. 1/2011 este neconstituțional pentru că permite ca metodologia emisă de Senatul universității să stabilească faptul că menținerea calității de cadru didactic universitar titular este condiționată de calitatea acestuia de a fi conducător de doctorat, ceea ce constituie o supralege, iar în măsura în care conținutul acesteia relevă reglementări care modifică pe fond exercițiul drepturilor și obligațiilor persoanelor, această infralege, care nu poate avea forță juridică mai puternică decât legea, devine o sursă de discriminare. De asemenea, textul criticat este neconstituțional întrucât permite ca prin metodologii sau alte hotărâri ale Senatului universității să fie reglementate nașterea, modificarea și stingerea raportului de muncă al cadrelor didactice universitare, deși aceste chestiuni țin de legea organică, iar Legea nr. 1/2011 instituie prevalența sa în raport cu oricare altă lege care i-ar fi contrară.

10. **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 raportat la cele ale art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă se arată că dispozițiile legilor speciale se completează, de regulă, cu normele dreptului comun, iar compatibilitatea dispozițiilor legii contenciosului administrativ cu dreptul comun procesual se stabilește, potrivit textului de lege criticat, de către instanță, în anumite condiții. Ca atare, nu i se poate nega judecătorului, în calitate de suveran al actului de justiție, dreptul de a decide asupra aplicării unei sancțiuni procedurale, iar această posibilitate nu constituie motiv de neconstituționalitate.

11. Referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 288 alin. (1) din Legea nr. 1/2011 se arată că principiul autonomiei universitare dă dreptul universităților de a stabili organizarea și funcționarea procesului de învățământ, precum și activitățile didactice ce formează o normă didactică. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 289 alin. (6) din Legea nr. 1/2011, instanța opinează că, în speță, criteriul vârstei are doar natura unei condiții legale pentru exercitarea unei profesii, aplicabilă în mod egal tuturor persoanelor aflate în situații identice, respectiv acelora care se încadrează în ipoteza prevăzută de norma juridică. Faptul că menținerea calității de cadru didactic universitar titular este condiționată de calitatea acestuia de a fi conducător de doctorat nu poate constitui o prevedere neconstituțională întrucât, până la atingerea vârstei standard de pensionare, legea educației naționale nu face nicio discriminare pe criterii de vârstă, ci, dimpotrivă, ea înlătură, practic, criteriul vârstei dintre condițiile de promovare profesională. Așadar, sunt respectate cerințele ca legea să fie caracterizată de claritate și previzibilitate, destinatarii acesteia putând să își adapteze corespunzător conduita, formularea fiind suficient de clară și precisă, iar posibilitatea acordată conducătorilor de doctorat de a le fi menținută calitatea de cadru didactic universitar titular are la bază o justificare obiectivă și rezonabilă, deci reprezintă o categorie aflată într-o situație obiectiv diferită.

12. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, înscrisul depus la dosar, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 28 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 raportat la cele ale art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ale art. 288 alin. (1) și ale art. 289 alin. (6) din Legea educației naționale nr. 1/2011, care au următorul cuprins:

— Art. 28 alin. (1) din Legea nr. 554/2004: „(1) *Dispozițiile prezentei legi se completează cu prevederile Codului civil și cu cele ale Codului de procedură civilă, în măsura în care nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de putere dintre autoritățile publice, pe de o parte, și persoanele vătămate în drepturile sau interesele lor legitime, pe de altă parte.*”;

— Art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă: „(1) *Probele se propun, sub sancțiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel. Ele pot fi propuse și oral, în cazurile anume prevăzute de lege.*”;

— Art. 288 alin. (1) din Legea educației naționale nr. 1/2011: „(1) *Activitățile didactice care excedează o normă didactică prevăzută la art. 287 sunt remunerate în regim de cumul sau plată cu ora.*”;

— Art. 289 alin. (6) din Legea educației naționale nr. 1/2011: „(6) *Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul în care instituțiile de învățământ superior nu pot acoperi normele cu titulari, pot hotărî menținerea calității de titular în învățământ și/sau în cercetare, cu toate drepturile și obligațiile ce decurg din această calitate, pe baza evaluării anuale a performanțelor academice, după o metodologie stabilită de senatul universitar.*”.

16. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) în componenta privind calitatea legii, art. 16 alin. (1) referitoare la egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, precum și în art. 41 alin. (2) referitoare la dreptul la măsuri de protecție socială. Totodată, sunt invocate prevederile art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 29 — *Dreptul la informare și consultare în procedurile de concediere colectivă* din Carta socială europeană și ale art. 27 — *Dreptul lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii* din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile art. 28 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate exercitat prin prisma unor critici similare. Astfel, Curtea a constatat că textul criticat reglementează cu privire la completarea dispozițiilor legii speciale în materia contenciosului administrativ cu dreptul comun, ceea ce reprezintă o regulă generală. Însă compatibilitatea dispozițiilor legii contenciosului administrativ cu dreptul comun procesual se stabilește, potrivit textului de lege criticat, de către instanță, cu prilejul soluționării litigiului, în măsura în care normele Codului de procedură civilă nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de autoritate dintre autoritățile publice, pe de o parte, și persoanele vătămate în

drepturile sau interesele lor legitime, pe de altă parte, precum și cu procedura reglementată prin lege.

18. Totodată, Curtea a observat că norma criticată oferă sistemului contenciosului administrativ reglementat de Legea nr. 554/2004 acea flexibilitate necesară soluționării în condițiile legii și sub toate aspectele a tuturor situațiilor ce intră sub incidența sa. Codul de procedură civilă reprezintă legea generală care complințește posibilele carențe de reglementare nu doar în materia contenciosului administrativ, ci în multe alte domenii reglementate de legi speciale. Ca atare, posibilitatea judecătorului, în calitate de suveran al actului de justiție, de a aprecia în ce măsură este necesară aplicarea anumitor prevederi procesuale civile în cadrul unui litigiu de contencios administrativ nu se constituie, așadar, într-un motiv de neconstituționalitate, ci reprezintă o materializare a principiilor consacrate de art. 124 alin. (1) și (3) din Constituție, potrivit cărora justiția se înfăptuiește în numele legii, iar judecătorii sunt independenți și se supun numai legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1.186 din 13 decembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 62 din 28 ianuarie 2008, sau Decizia nr. 673 din 10 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 937 din 20 noiembrie 2006).

19. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să modifice jurisprudența mai sus invocată, atât soluția, cât și considerentele deciziilor menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

20. Analizând excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 288 alin. (1) din Legea nr. 1/2011, Curtea reține că textul criticat reglementează cu privire la modalitatea de remunerare a cadrelor didactice universitare, în cazul în care activitatea acestora excedează unei norme universitare, astfel cum este definită de lege, normă care cuprinde activitate didactică și activitate de cercetare.

21. În prezenta cauză, autoarea excepției de neconstituționalitate consideră că textul este neclar și echivoc, motiv pentru care s-ar aplica un tratament discriminatoriu cadrelor didactice universitare din perspectiva remunerației, având în vedere modul de calcul al drepturilor bănești prin raportare la noțiunea de „normă didactică”. În concret, se susține că, dacă activitățile didactice prestate conform art. 289 alin. (3) din Legea nr. 1/2011 ar reprezenta o normă didactică, cadrele didactice remunerate prin plată cu ora ar trebui să primească echivalentul în bani al unei norme didactice conform art. 289 alin. (6) și (7) din Legea nr. 1/2011.

22. Curtea subliniază, în acest sens, că reglementarea instituită prin art. 288 alin. (1) din Legea nr. 1/2011 nu poate fi privită singular, ci trebuie coroborată cu celelalte dispoziții ale aceluiași act normativ, care se referă la mărimea normei didactice minime, diferențiată prin raportare la funcția didactică deținută [art. 287 alin. (10) din Legea nr. 1/2011], astfel încât suma totală a orelor de muncă dintr-o normă didactică sau de cercetare să fie de 40 de ore pe săptămână [art. 287 alin. (22) din Legea nr. 1/2011]. Rezultă astfel că, din punctul de vedere al timpului de lucru săptămânal, această prevedere este corelată cu cea similară din Codul muncii, potrivit căreia „*pentru salariații angajați cu normă întreagă durata normală a timpului de muncă este de [...] 40 de ore pe săptămână*” [art. 112 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii]. De asemenea, Curtea reține că, în raport cu relațiile de muncă stabilite cu instituția de învățământ superior, personalul didactic poate fi titular sau asociat [art. 291 alin. (4) teza întâi din Legea nr. 1/2011]. În temeiul art. 291 alin. (5) teza întâi din Legea nr. 1/2011, statutul de cadre didactice titulare îl are personalul didactic care ocupă o funcție

didactică într-o universitate, obținută prin concurs, pe o perioadă nedeterminată, precum și personalul didactic menținut conform prevederilor art. 289 alin. (6) din Legea nr. 1/2011, iar statutul de cadre didactice asociate îl au cadrele didactice angajate pe perioadă determinată [art. 291 alin. (5) teza a treia din Legea nr. 1/2011]. Din interpretarea coroborată a acestor prevederi rezultă că acele cadre didactice încadrate în temeiul art. 289 alin. (3) din Legea nr. 1/2011 sunt cadre didactice asociate. În ceea ce privește posturile didactice rezervate, vacante ori temporar vacante, legea prevede expres că acestea „sunt acoperite cu prioritate de personalul didactic titular al instituției ori de personalul didactic asociat, prin plata cu ora” [art. 296 alin. (1) din Legea nr. 1/2011].

23. Referitor la faptul că textul criticat lasă posibilitatea universităților să încheie contracte de muncă pe perioadă determinată, succesive, pentru activități didactice permanente, Curtea observă că art. 289 din Legea nr. 1/2011 reglementează cu privire la pensionarea cadrelor didactice universitare, precum și la activitatea didactică a acestora, ulterior pensionării. Astfel, potrivit legii, regula este reprezentată de pensionarea la împlinirea vârstei de 65 de ani [art. 289 alin. (1) din Legea nr. 1/2011], iar excepțiile au în vedere două ipoteze: (i) continuarea activității unui cadru didactic sau de cercetare după pensionare, în considerarea criteriilor de performanță profesională și a situației financiare a universității, în baza unui contract pe perioadă determinată de un an, cu posibilitatea de prelungire anuală conform Cartei universitare, caz în care nu se aplică regimul juridic al cumulului salariului cu pensia [art. 289 alin. (3) teza întâi și alin. (5) din Legea nr. 1/2011]; (ii) menținerea calității de titular în învățământ și/sau în cercetare, pe baza evaluării anuale a performanțelor academice, în cazul în care instituțiile de învățământ superior nu pot acoperi normele cu titulari și după o metodologie stabilită de senatul universitar [art. 289 alin. (6) din Legea nr. 1/2011].

24. Din documentele aflate la dosarul cauzei reiese că autoarea excepției de neconstituționalitate a fost încadrată în temeiul art. 289 alin. (3) din Legea nr. 1/2011 și dorește să i se aplice cea de-a doua ipoteză, aceea a unui cadru didactic universitar pensionat care își păstrează calitatea de titular în învățământul superior în temeiul art. 289 alin. (6) din Legea nr. 1/2011, caz în care legea dispune expres că „reîncadrarea în funcția de personal didactic a personalului didactic pensionat se face anual [...]” [art. 289 alin. (7) din Legea nr. 1/2011]. Curtea reține că, din analiza sistematică a prevederilor referitoare la menținerea în activitate a cadrelor didactice după împlinirea vârstei de pensionare, contrar susținerilor autoarei excepției de neconstituționalitate, instituțiile de învățământ superior nu au un drept de opțiune între încheierea de contracte de muncă pe perioadă nedeterminată și pe perioadă determinată, singura modalitate de încadrare a acestei categorii de persoane fiind contractele de muncă pe perioadă determinată. Astfel, în cazul cadrelor didactice care își continuă activitatea după pensionare, se prevede încheierea unui contract pe perioadă determinată de un an, iar în cazul cadrelor didactice menținute ca titulari după pensionare, reîncadrarea se face anual.

25. În ceea ce privește criteriile de calitate a legii, întemeiate pe dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a constatat, de principiu, că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și de clar pentru a putea fi aplicat (a se vedea Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie

2006, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, sau Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012). În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (a se vedea Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza *Sissanis împotriva României*, paragraful 66). O lege îndeplinește condițiile calitative impuse atât de Constituție, cât și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale numai dacă norma este enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își adapteze conduita în funcție de aceasta, astfel încât, apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă și să își corecteze conduita. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, și Decizia Curții Constituționale nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59).

26. Totodată, Curtea observă că activitatea instituțiilor de învățământ superior este guvernată de principiul constituțional al autonomiei universitare, noțiune care nu este definită de Legea fundamentală, de unde rezultă că legiuitorul constituant a lăsat legiuitorului ordinar libertatea de a stabili elementele autonomiei universitare și condițiile în care se exercită aceasta, în aplicarea dispozițiilor art. 32 alin. (5) din Constituție, potrivit cărora învățământul de toate gradele se desfășoară în condițiile legii. În acest sens, în jurisprudența sa, Curtea a subliniat că principiul autonomiei universitare este garantat, legiuitorul constituant consacrandu-l ca o componentă a dreptului la învățatură. Acest principiu presupune un conținut vast, ce include normele, procedurile și standardele interne ale fiecărei universități, cu respectarea limitelor impuse de legislația în vigoare, prin care acestea tind să definească și să individualizeze rolul lor în cadrul comunității. Autonomia universitară se poate exercita doar cu condiția asumării răspunderii publice, care obligă orice instituție de învățământ superior să asigure eficiență managerială, și presupune respectarea standardelor legale de calitate. Nimic nu împiedică instituțiile furnizoare de educație ca, în condițiile legii, să își diversifice specializările ori oferta educațională și să instituie standarde proprii de calitate superioară celor legale, fără să contravină acestora (Decizia nr. 1.646 din 16 decembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 119 din 16 februarie 2011). Totodată, principiul autonomiei

universitare dă dreptul comunității universitare să își stabilească misiunea proprie, strategia instituțională, structura, activitățile, organizarea și funcționarea proprie, gestionarea resurselor materiale și umane, dar toate acestea trebuie realizate cu respectarea strictă a legislației în vigoare, în limitele și în condițiile impuse de aceasta (Decizia nr. 161 din 8 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 304 din 3 mai 2011). În cadrul autonomiei universitare revine fiecărei instituții de învățământ superior sarcina de a aprecia cu privire la activitatea desfășurată de fiecare cadru universitar (Decizia nr. 444 din 26 octombrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 15 din 5 ianuarie 2005).

27. Or, faptul că textul criticat permite universităților să încheie contracte de muncă pe perioadă determinată, iar orele astfel prestate să fie plătite în regim de plată cu ora, chiar dacă pot reprezenta, matematic, o normă didactică, nu constituie elemente care să afecteze calitatea acestuia. De altfel, Curtea constată că există criterii în funcție de care universitățile pot menține calitatea de titular a cadrului didactic pensionat, legea fiind, sub acest aspect, previzibilă în ceea ce privește efectele sale, aceste criterii referindu-se la imposibilitatea acoperirii normelor cu titulari [art. 289 alin. (7) din Legea nr. 1/2011]. În consecință, Curtea reține că, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 1/2011 și în virtutea principiului autonomiei universitare, astfel cum a fost interpretat în jurisprudența sa, universitățile dispun de o anumită marjă de apreciere în reîncadrarea cadrelor didactice pensionate, circumscrisă posibilităților lor financiare și regulii generale de acoperire a normelor didactice cu titulari [art. 296 alin. (1) din Legea nr. 1/2011], iar criteriul vârstei de pensionare are natura unei condiții legale pentru exercitarea unei profesii, aplicabilă în mod egal tuturor persoanelor aflate în situații identice, respectiv acelora care se încadrează în ipoteza prevăzută de norma juridică, astfel încât aceasta nu are caracter discriminatoriu. Ca atare, pentru a fi remunerat în calitate de cadru didactic titular, nu prezintă relevanță numărul de activități didactice prestate sau faptul că acestea pot reprezenta o normă didactică întreagă, ci nevoia universității de a-și putea acoperi normele cu titulari. Dacă această condiție nu este îndeplinită, universitățile nu pot menține calitatea de titular în învățământ a unui cadru didactic pensionat, chiar dacă activitățile didactice prestate de acesta reprezintă o normă întreagă sau mai mult decât atât, întrucât nu se mai încadrează în ipoteza prevăzută de art. 289 alin. (6) din Legea nr. 1/2011, iar o astfel de persoană va putea fi remunerată exclusiv prin plata cu ora, în temeiul art. 289 alin. (3) din Legea nr. 1/2011.

28. Referitor la încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat că principiul egalității în drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Totodată, Curtea a subliniat că situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, Decizia nr. 476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 1 iulie 2006, sau Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014). Așadar, nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept

consecință neconstituționalitatea privilegiului sau a discriminării care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului. În acest sens, Curtea reține că discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept (Decizia nr. 62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 25 februarie 1994), iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului (Decizia nr. 685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 11 iulie 2012, Decizia nr. 164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 23 mai 2013, sau Decizia nr. 681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014). În schimb, privilegiul se definește ca un avantaj sau o favoare nejustificată acordată unei persoane/categorii de persoane; în acest caz, neconstituționalitatea privilegiului nu echivalează cu acordarea beneficiului acestuia tuturor persoanelor/categoriilor de persoane, ci cu eliminarea privilegiului nejustificat acordat. Așadar, Curtea reține că sintagma „fără privilegii și fără discriminări” din cuprinsul art. 16 alin. (1) din Constituție privește două ipoteze normative distincte, iar incidența uneia sau alteia dintre acestea implică, în mod necesar, sancțiuni de drept constituțional diferite, astfel cum s-a arătat mai sus (a se vedea Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015).

29. Având în vedere aceste repere jurisprudențiale, Curtea constată că, în prezenta cauză, contrar susținerilor autoarei excepției de neconstituționalitate, textele de lege criticate nu instituie privilegii sau discriminări, ele aplicându-se tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei juridice, fără discriminări pe considerente arbitrare, și, prin urmare, nu sunt de natură a aduce atingere principiului egalității cetățenilor în fața legii. Rezultă astfel, din economia textelor de lege menționate la paragraful 21 al prezentei decizii, că doar plata cu ora este aplicabilă în ceea ce privește remunerarea cadrelor didactice netitulare angajate pe perioadă determinată (cum este cazul autoarei excepției de neconstituționalitate din prezenta cauză), fără diferențieri prin raportare la numărul de activități didactice prestate, întrucât ceea ce legiuitorul a luat în considerare a fost calitatea cadrului didactic. Doar un cadru didactic titular poate fi remunerat, pe de o parte, prin luarea în calcul a unei norme didactice, în temeiul contractului de muncă pe perioadă nedeterminată încheiat cu universitatea și având în vedere funcția didactică deținută, iar, pe de altă parte, prin plata cu ora, pentru activitățile ce excedează o normă didactică.

30. Referitor la cuantumul remunerației pentru sistemul plata cu ora și la modul concret de calcul al acesteia, Curtea constată că și acestea sunt elemente care țin de autonomia universitară, care se referă la capacitatea instituțiilor de învățământ superior de a decide în privința organizării lor, a aspectelor financiare, a politicii de personal și a politicii curriculare, și care nu pot fi cenzurate de Curte pe calea controlului de constituționalitate, astfel încât susținerile autoarei excepției de neconstituționalitate nu pot fi reținute.

31. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 289 alin. (6) din Legea nr. 1/2011, Curtea observă că textul criticat reglementează cu privire la posibilitatea menținerii în activitate a personalului didactic și de cercetare, peste vârsta legală de pensionare, în cazul în care instituțiile de învățământ superior nu pot acoperi normele cu titulari și după o metodologie stabilită de senatul universitar. În prezenta cauză, din motivarea autoarei excepției de neconstituționalitate rezultă

că, de fapt, aceasta este nemulțumită de modul în care, având în vedere principiul autonomiei universitare, instituția de învățământ superior în care funcționează a înțeles să aplice prevederea legală care îi permite acesteia să adopte o astfel de metodologie, respectiv de criteriile și condițiile reglementate de aceasta din urmă. Or, acestea nu constituie veritabile critici de neconstituționalitate, întrucât Curtea Constituțională nu are competența de a modifica dispozițiile de lege supuse controlului de constituționalitate și nu are nici „competența de a crea noi

norme legale prin completarea unui text legal deja existent, ci doar să verifice conformitatea normelor existente cu exigențele constituționale și să constate constituționalitatea sau neconstituționalitatea acestora” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 367 din 14 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 502 din 8 iulie 2015, paragraful 14, sau Decizia nr. 162 din 24 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 26 mai 2016, paragraful 27).

32. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 289 alin. (6) din Legea educației naționale nr. 1/2011, excepție ridicată de Eugenia Florescu în Dosarul nr. 1.678/85/2016 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția de contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași autoare în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 28 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 raportat la cele ale art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă, precum și ale art. 288 alin. (1) din Legea educației naționale nr. 1/2011 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Alba Iulia — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 septembrie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Cristina Titirișcă

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:

Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.
Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

